

Elégedettség-kutatás a modellváltó egyetemekről

az egyetemi hallgatók és
a magyar társadalom körében

2024. NOVEMBER 8.

1. Összefoglaló

Három évvel ezelőtt kezdte meg a magyar kormány az egyetemek modellváltási programját, amely a fenntartói jogok alapítványokra bízásával nagyobb autonómiát, a kiszámítható finanszírozással pedig az egyetemek nemzetközi versenyképességének, oktatási színvonalának, a minőségi képzési infrastruktúrájának fejlődését várta. A Nézőpont Intézet 2024 tavaszán és őszén a modellváltó egyetemek hallgatói (mintegy 8000 válaszadó) és az összes választópolgár (1000 válaszadó) körében is vizsgálta a modellváltással kapcsolatos aktuális kérdéseket.

A hallgatói kutatás összességében a modellváltó egyetemek hallgatóinak elégedettségéről és véleményük javulásáról tanúskodik felsőoktatási intézményeikkel kapcsolatban, de több jövőbeli teendőre is rávilágít. A Nézőpont Intézet nemcsak a modellváltó egyetemekkel kapcsolatos aktuális elégedettséget, de az egyetemek helyzetének az előző évhez képest érzékelt változtatását is vizsgálta. A legfontosabb megállapítások:

- A modellváltó egyetemek oktatási infrastruktúrájával és technikai ellátottságával a hallgatók 80 százaléka volt elégedett, ráadásul itt a hallgatók 42 százaléka érzékelt javulást az előző tanévhez képest.
- A tanulmányi ügyintézésről a hallgatók 77 százaléka nyilatkozott pozitívan, s a válaszadók 28 százaléka tapasztalt javulást az előző évhez képest
- Az órarendi beosztásával a hallgatók 73 százaléka volt elégedett, s 26 százaléku érzékelt javulást az előző évhez képest
- A kollégisták (az összes válaszadó 30 százaléka) 56 százaléka volt elégedett a kollégiummal, 36 százaléku ráadásul javulást is érzékelt
- A saját egyetemi szakjukon folyó oktatás színvonalát a hallgatók 62 százaléka értékelte 4-essel vagy 5-össel, további 24 százalék adott közepes osztályzatot. A kutatás itt is az előző évhez képest pozitív elmozdulást regisztrált: a hallgatók 23 százaléka mondta azt, hogy javulást tapasztalt az oktatás színvonalában.

A modellváltó egyetemek sikerességét mutatja az is, hogy a hallgatóik 78 százaléka válaszolt igennel arra a kérdésre, hogyha „most egyetemre jelentkezne”, ugyanezt a modellváltó egyetemet választaná.

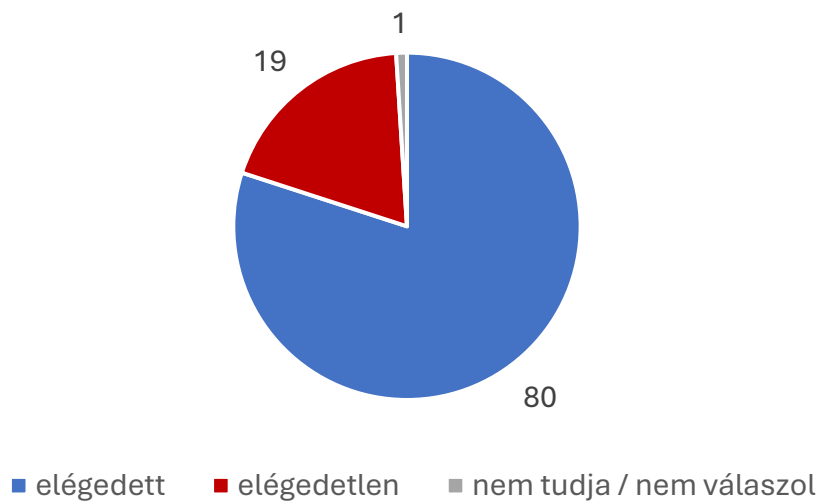
Szemben a hallgatóik elégedettségével, az Európai Bizottság ellenzi a modellváltó egyetemeket, s sok esetben mondvacsínált okokkal próbálja ellehetetleníteni helytállásukat az európai egyetemek versenyében. Ennek elhíresült példája, hogy a modellváltó egyetemek diákjait kizárt az Európai Bizottság az Erasmus-programból. A Nézőpont Intézet választói kutatása megmutatta, hogy a magyarok rendkívül kritikusak a Bizottság magyar hallgatókkal szembeni diszkriminációja miatt. A teljes felnőtt népességben tízből heten (69 százaléka) mondták azt, pártállástól függetlenül, hogy nem értenek egyet a Bizottság intézkedésével.

2. A hallgatói kutatás megállapításai

1.1. Elégedettség az egyetemi infrastruktúrával

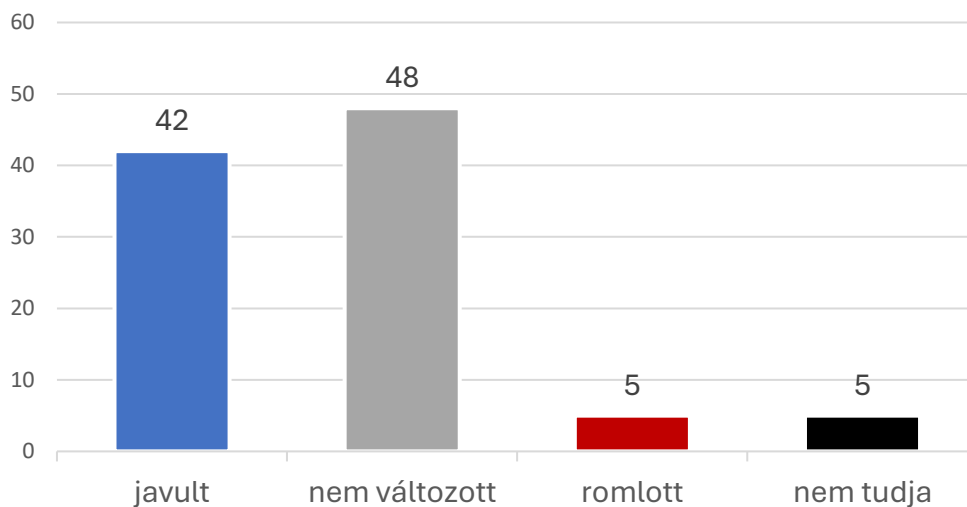
Arra a kérdésre, hogy mennyire elégedettek „az oktatási infrastruktúrával, technikai ellátottsággal az egyetemen” a modellváltó egyetemek hallgatóinak 80 százaléka felelt igenlően. Csupán minden ötödik (19 százalék) bizonyult elégedetlennek, míg a maradék 1 százalék nem tudott válaszolni. Érdekesség, hogy a legmagasabb arányban a kecskeméti Neumann János (88 százalék), valamint a Moholy-Nagy Művészeti és a Pannon Egyetemen (87-87 százalék) nyilatkoztak a felszereltséggel kapcsolatban elégedettségéről a hallgatók, de mivel a kutatás nem reprezentatív az egyes egyetemekre ebből messzemenő következtetést nem lehet levonni.

Elégedettség az egyetemi infrastruktúrával

Az összes modellváltó egyetem hallgatójának azonban 42 százaléka nemcsak elégedett, hanem kifejezett javulásról számolt be az alma matere felszereltsége kapcsán az elmúlt egy évben, s csak 5 százalékuk érzékelt romlást. Ezek a számok mindenképpen a modellváltás sikerességét támasztják alá.

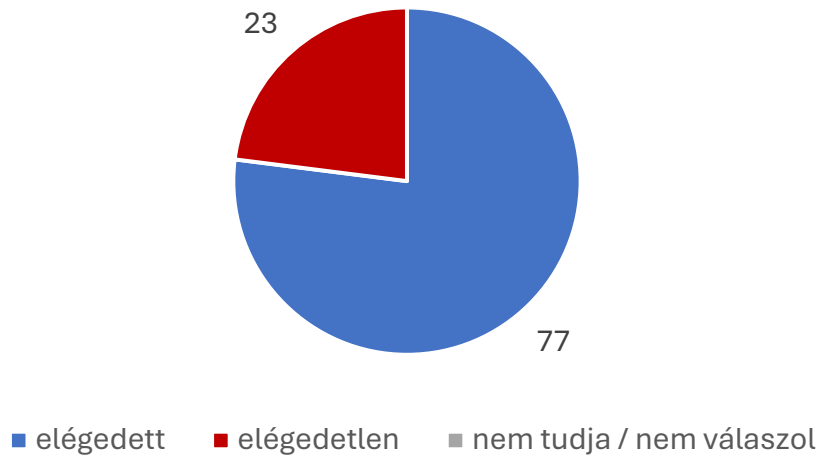
Az egyetemi infrastruktúra változása az elmúlt egy évben

1.2. Elégedettség a tanulmányi ügyintézésel

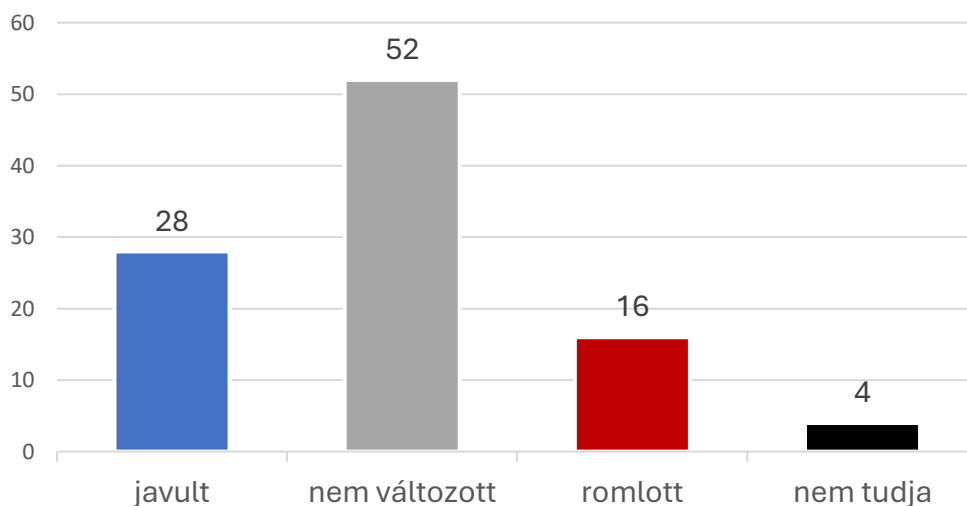
A modellváltó egyetemek egyben szolgáltatók is, egy speciális piacon a szolgáltatásaik színvonalával egymással is versengenek. Ebből a szempontból kiemelkedő adat, hogy tízből majdnem nyolc hallgató kifejezetten elégedettnek mondta magát a számára „tanulmányi ügyintézés” szolgáltató modellváltó egyetemekkel.

Elégedettség az egyetem tanulmányi ügyintézésével

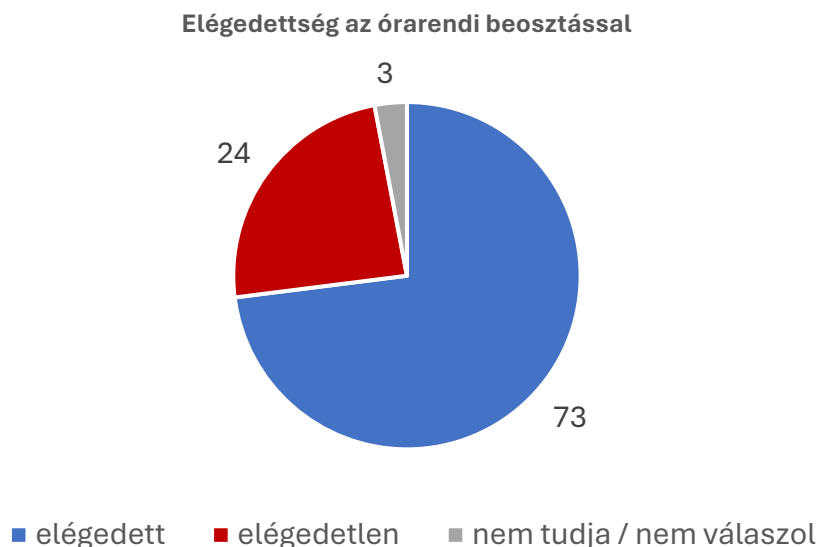
A tanulmányi ügyek, azaz a hallgatók adminisztrációjával kapcsolatos eljárások egyben annak is fokmérői, hogy a modellváltás után az egyetemek képesek voltak-e javulást elérni ezen a területen. Nem minden, a kutatásban résztvevő hallgató akart erre a kérdésre felelni (csak 70 százalékuk), az ő válaszaikból azonban kifejezetten előrelépés olvasható ki. 28 százalék szerint volt javulás a tanulmányi ügyekben az előző évhez képest. A hallgatói kutatás kimagasló értékeket regisztrált a javulásban a Pannon Egyetemen (64 százalék) és a testnevelési egyetemen (61 százalék).

Az egyetemi tanulmányi ügyintézés változása az elmúlt egy évben

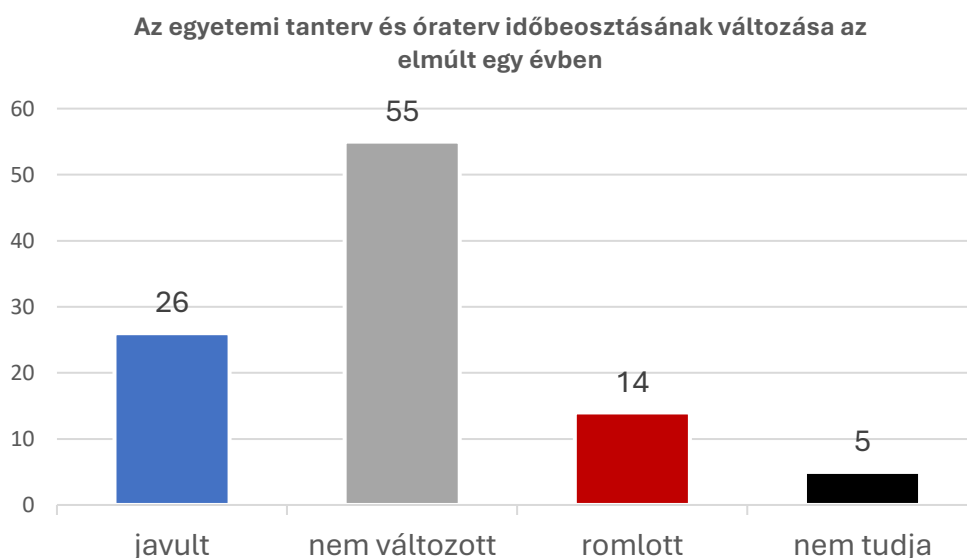

1.3. Elégedettség az órarendi beosztással

Az egyetemektől mint szolgáltatóktól a hallgatók másik szokásos elvárása, hogy ne állítsanak össze töredezett órarendet a hallgatók számára. A legalább heti 40 órában dolgozó felnőttek számára lehet, hogy ez nehezen fogadható el, a hallgatók azonban mindig fontosnak tartják, hogy dolgozni vagy tanulni tudjanak az előadások és szemináriumok között, esetleg az egyetemről távoli életüknek tudjanak még időt szentelni. Egy versenyképes modellváltó egyetemmel szemben ezért jogos elvárás, hogy ne terhelje túl a hallgatókat az órarend összevisszaságával. A hallgatói vizsgálat szerint a modellváltó egyetem hallgatóinak 73 százaléka elégedett az oktatási rend mostani időbeosztásával.

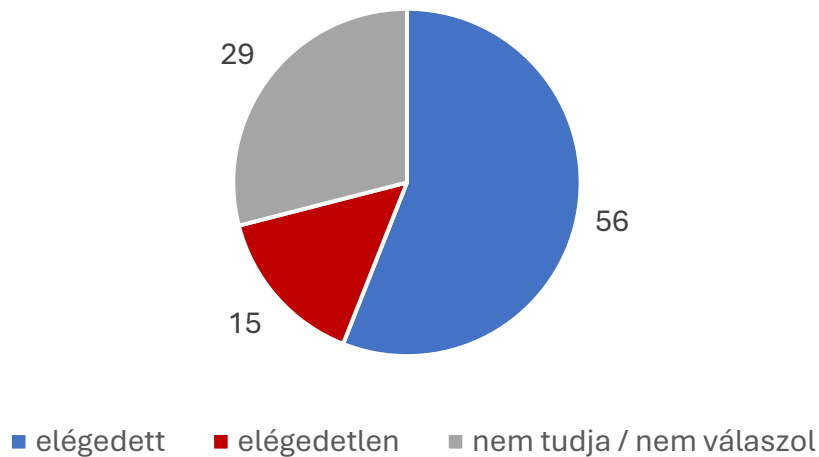
A modellváltással való elégedettséget mutatja, hogy a hallgatók negyede (26 százalék) az órarend időbeosztásával kapcsolatban pozitív változást érzelt a kutatás során. Majdnem kétszer annyian, mint akik negatív változást érzeltek.

1.4. A kollégisták elégedettsége a kollégiummal

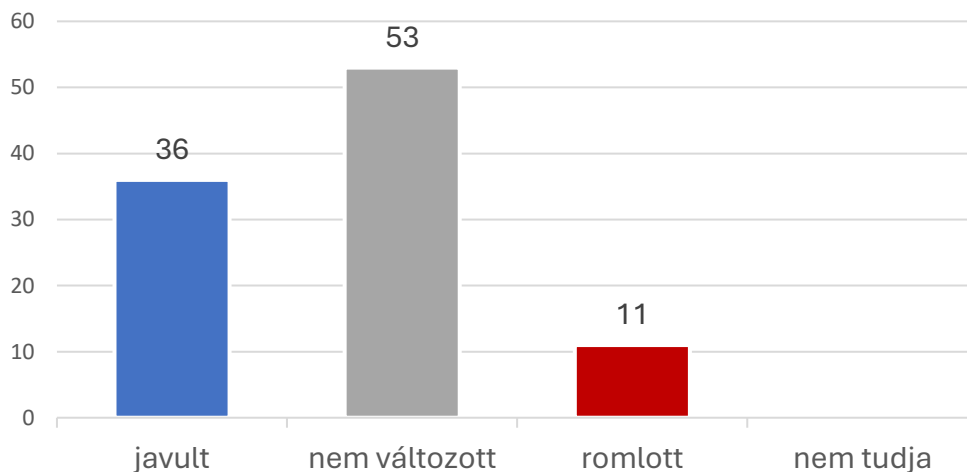
Csak tíz válaszadóból három mondta azt a hallgatói vizsgálatban, hogy kollégiumban lakik. A korábbi élményekből táplálkozók számára meglepő lehet, hogy több mint felük (56 százalék) elégedett is a körülményekkel, bár érezhető, hogy itt még volna fejlődési lehetősége a modellváltó egyetemeknek.

Kollegisták elégedettsége a kollégiummal

Bízató azonban a modellváltás sikere szempontjából, hogy meglepően sok kollégista egyetemista (36 százalék) jelezte, hogy egy év alatt is egyértelmű javulást érzékelt ezen a területen.

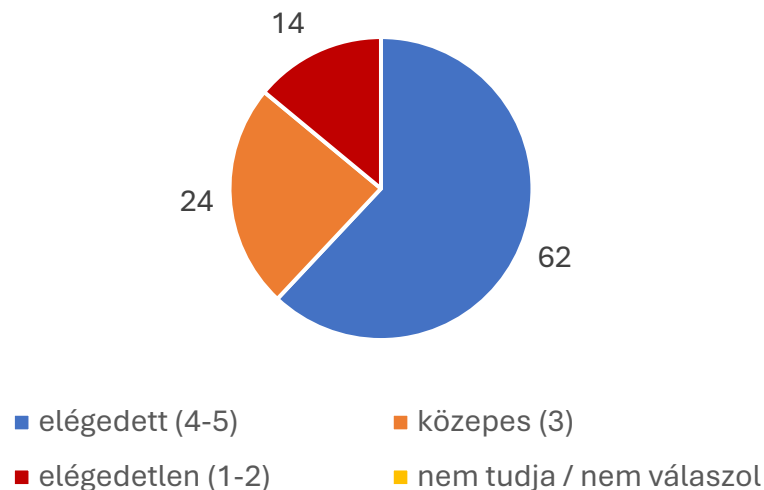
Az egyetemi kollégiumok változása az elmúlt egy évben
(kollégiumban lakók válaszai)

1.5. Elégedettség az oktatás színvonalával

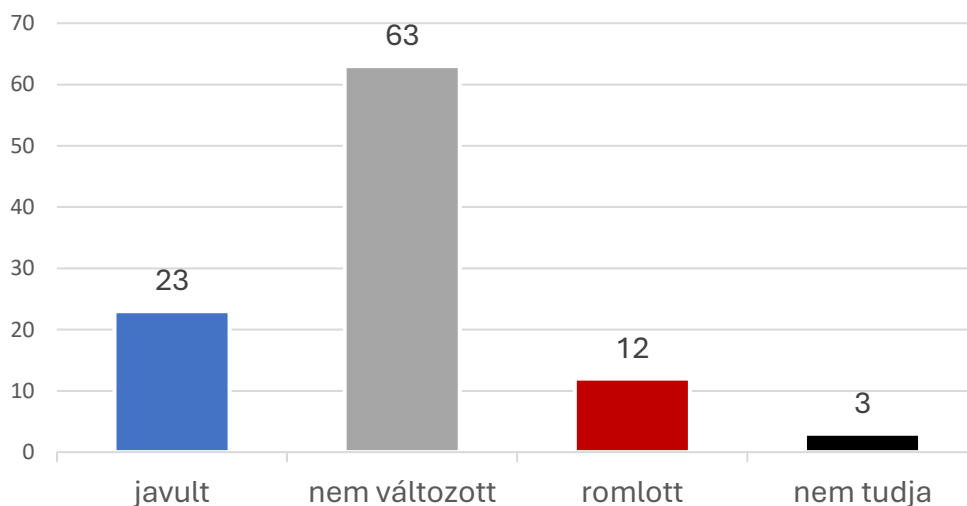
Végül a hallgatók szempontjából egy-egy egyetem megítélése kapcsán a különböző szolgáltatások mellett mégis az a legfontosabb, hogy mennyire elégedettek a szakjukon zajló oktatás színvonalával. A hallgatói kutatás során arra kértük a válaszadókat, hogy az iskolai jegyeknek megfelelően, 1-től 5-ig tartó skálán értékeljék egyetemi szakjuk oktatási minőségét. Háromból majdnem ketten „jó” vagy „jeles” érdemjegyet adtak (62 százalék), a válaszadók további egynegyede (24 százalék) pedig közepest. Csupán a válaszadók 14 százaléka bizonyult elégedetlennek az egyetemén kapott oktatással.

Elégedettség a hallgató szakján zajló oktatás színvonalával

Ebben a kérdésben is jó hír, hogy a válaszadók javulást érzékeltek. 23 százalékuk mondta azt, hogy az elmúlt egy évben nőtt az oktatás színvonala az általa látogatott modellváltó egyetemen. S csak 12 százalék érzékelt ellentétes tendenciát.

Az egyetemi oktatás színvonalának változása az elmúlt egy évben

1.6. Figyelmet érdemlő területek

A hallgatói kutatás során azt is megkérdeztük, hogy elegendő információt közöl-e a diákok szerint modellváltó egyetemek különböző tématerületekkel kapcsolatban. Voltak kimagaslóan kedvező és javulásra szoruló területek is a válaszadók szerint.

A programokról a hallgatók 85, a programváltozásokról és egyéb aktualitásokról a hallgatók 73 százaléka érzi megfelelően tájékoztatva magát az egyetem részéről. A hallgatói kötelezettségekről és határidőkről is még 72 százalék úgy érezte, minden szükséges információt megkapott.

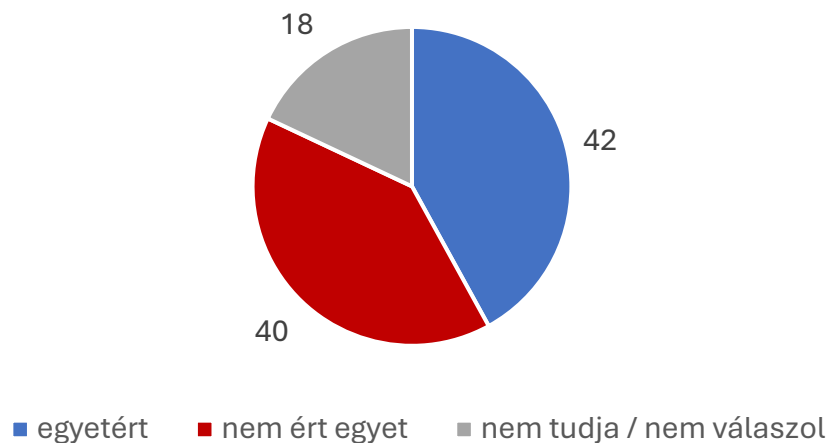
Egyes kiegészítő tanulmányi lehetőségekről azonban egyértelműen többet szeretnének tudni a hallgatók. Az idegennyelv-tudás fejlesztési lehetőségei kapcsán a hallgatók 36 százaléka szeretne többet tudni, a „szakmai fejlődési lehetőségekről” 35 százalékuk, míg az elitképző helynek számító szakkollégiumokról 24 százalékuk.

Összességében azonban mind az elégedettségi, mind a javulási, mind az informáltsági mutatók alátámasztják, hogy a modellváltó egyetemek hallgatói elégedettek egyetemükkel. A hallgatók 78 százaléka úgy nyilatkozott, hogy ha most kellene egyetemet választania, ugyanazt a modellváltó egyetemet választaná. Ez a relatívan magas szám közvetetten is alátámasztja, hogy az egyetemisták jól érzik magukat a modellváltó egyetemeken.

3. A választói kutatás megállapításai

A választói kutatás során a modellváltás és a modellváltó egyetemek diákjaira háruló európai büntetésről kérdeztük a magyarokat. Szakpolitikai kérdésekről nehéz telefonos közvélemény-kutatást készíteni, hiszen korlátozott, hogy mennyire lehet komplex a megfogalmazott kérdés. A modellváltó egyetemek kapcsán feltett kérdésben először rögzítettük, hogy „2019 óta 21 magyar egyetem önként vált alapítványi fenntartású intézménnyé. Ezek az egyetemek úgy ítélték meg, hogy a központi állami irányítás helyett így szabadabbak lesznek és rugalmasan tudnak válaszolni a hallgatói igényekre. Az átalakítás kritikussai szerint viszont ezzel nem lettek jobbak a magyar egyetemek.” Ezt követően arra voltunk kíváncsiak, hogy a magyar választók egyetértenek-e azzal, hogy az így leírt átalakítás előnyös lehet a magyar felsőoktatásnak. A kérdést csak a 40 év alattiak körében vizsgáltuk, mivel ez tekinthető a modellváltással érintett magyar korosztálynak. A válaszok vegyes képet mutatnak, 42 százalék egyetért a modellváltással, de 40 százalékot még meg kell győzni annak hasznosságáról.

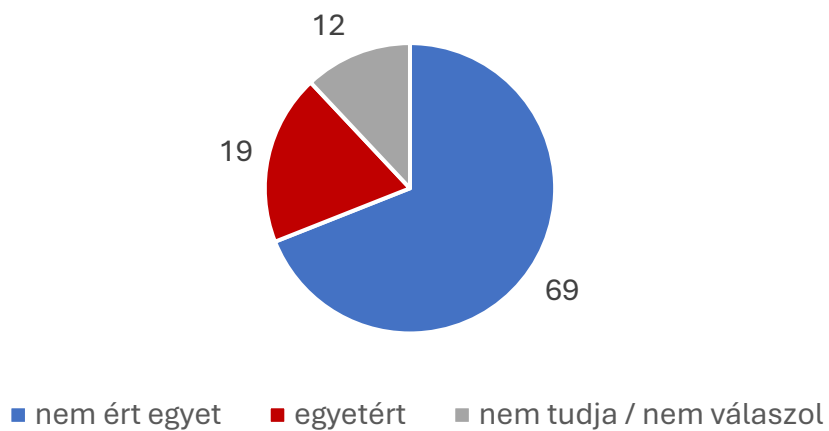
Egyetértés a magyar felsőoktatás átalakításával és a modellváltó egyetemek megjelenésével (18-39 éves korosztályban)

A Nézőpont Intézet arra is kíváncsi volt, hogyan vélekednek a magyarok a brüsszeli Európai Bizottságnak a modellváltó egyetemek miatt bevezetett szankcióiról. Ezek közül a legismertebbre kérdeztünk rá, a modellváltó egyetemek hallgatóinak Erasmus-programból való kizárására. Az egyetemi hallgatók külföldi tanulmányát, az egyetemek közötti hallgatócserét és ezáltal az európai egyetemek együttműködését célzó kezdeményezés az Európai Unió egyik legismertebb és legnépszerűbb programja. Ösztöndíjjal immár több generációnak is lehetővé tette az „európai külföldön” egy-két szemeszter eltöltését és így az európai tapasztalatszerzést. Fontos megemlíteni, hogy az Európai Bizottság intézkedése nemcsak a magyar diákokat diszkriminálja európai kollégáikkal szemben, de a magyar diákok között is különbséget tesz. A modellváltó egyetemekkel szemben és az állami vagy egyházi intézmények hallgatói továbbra is részt vehetnek az Erasmus-programban.

Arra a kérdésre, hányan értenek azzal egyet, hogy a modellváltó egyetemeket elítélő álláspontja miatt a „Bizottság úgy döntött, hogy a 21 egyetemet kizárja a hallgatók nemzetközi utazását és tapasztalatszerzését lehetővé tevő európai uniós Erasmus-programból.” pártállástól függetlenül egyértelmű válaszok érkeztek. A magyarok 69 százaléka ellenzi a magyar diákokkal szembeni büntető intézkedéseket és csak kevesebb, mint minden ötödik megkérdezett jelezte, hogy egyetért a brüsszeli Bizottság döntésével.

Egyetértés az Európai Bizottság döntésével, hogy a modellváltó
egyetemek diákjait kizárta az Erasmus-programból
(teljes felnőtt lakosság)

A teljes lakossághoz hasonlóan az érintett korcsoport (18-39 éves korosztály) is túlnyomó többségében elítéli az Európai Bizottság diszkriminatív döntését. 64 százalékuk kritikus és 22 százalékuk megértő az magyarországi Erasmus-program részleges felfüggesztésével szemben.

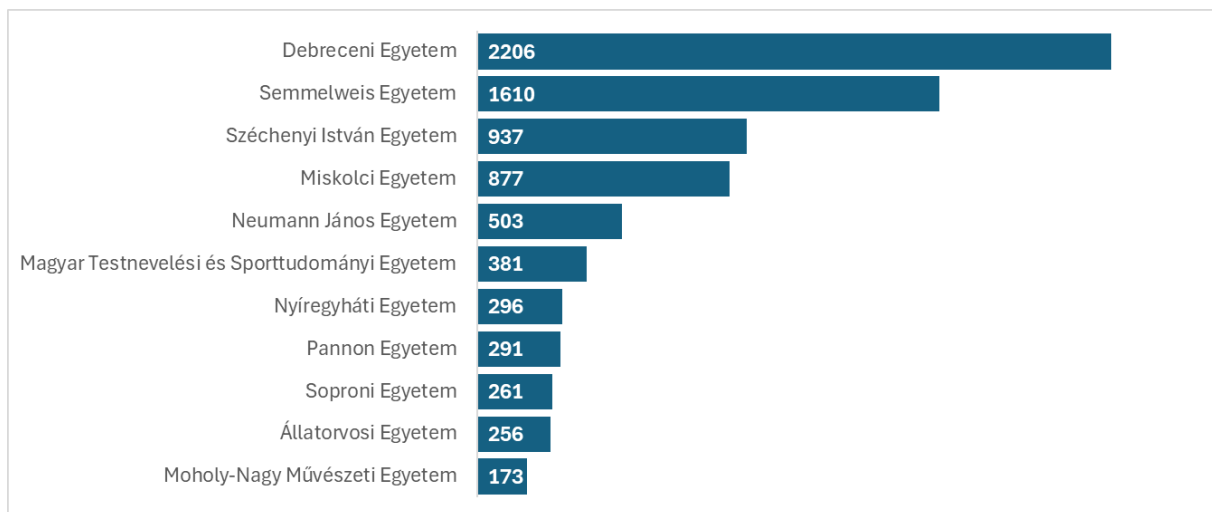
4. Módszertan

A Nézőpont Intézet – az Ifjúságkutató Intézetének közreműködésével – 2024 májusában, a 2023/2024-es tanév végén közel 8 ezer hallgató részvételével online, 2024 novemberében pedig 1000 választókorú magyar telefonos megkérdezésével készített elégedettség-kutatást a modellváltó egyetemekről.

A hallgatói elégedettségkutatás nem reprezentálja a teljes magyar egyetemi hallgatóságot, de a nagymennyiségű válasz miatt elmondható, hogy eredményei tükrözik a „hallgatói közvéleményt”, illetve az egyetemisták hangulatát. A kutatási eredmények ugyanakkor egy-egy egyetem önálló megítélésére nem alkalmasak.

A hallgatói elégedettség-kutatás válaszadói legnagyobb arányban a Debreceni Egyetemen (28%) és a Semmelweis Egyetemen (21%) tanulnak. A felmérésben részt vevő hallgatók közel kétharmada vidéki egyetemekről, egyharmada budapesti egyetemekről érkezett.

Összefoglalónkban azokat az egyetemeket elemezzük, ahonnan több, mint 100 kitöltés érkezett, ami összesen 11 modellváltó egyetem: Állatorvostudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Miskolci Egyetem, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem; Neumann János Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Pannon Egyetem, Semmelweis Egyetem, Soproni Egyetem, Széchenyi István Egyetem.

Bázis: N=7791 (100 válaszadót meghaladó modellváltó egyetemek)

A választói elégedettségkutatás adatai a teljes felnőtt magyar lakosságra reprezentatívak.